

Svar på Interpellation till gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens ordförande Rolf Öström angående arbetet mot problematisk skolfrånvaro från Victoria Öjefors Quinn, Vänsterpartiet.

I verksamhetsberättelsen skriver Ungdomsavdelningen följande:

Händelse av väsentlig betydelse:

Eftersom skolfrånvaron både nationellt och på Gotland ökar önskade förvaltningen fortsätta utveckla arbetet med att främja närvaro i skolan. Förvaltningen lämnade den 6 mars 2024 in en ansökan om EU-medel inom europeiska socialfonden som gäller en POA2 utlysning: Insatser för arbetslösa och unga i Småland och Öarna, inriktning 2 – Insatser för unga. Planen var att projektet skulle bli en fortsättning på utvecklingsprogrammet "Fullföljd utbildning" som förvaltningen genomförde 2021/2022 tillsammans med SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) samt att den modell för att främja närvaro i skolan som utvecklats av ungdomsavdelningen breddas och fördjupas. Tyvärr valde Strukturfondspartnerskapet vid prioriteringssammanträde 2024-06-13 att inte prioritera detta projekt.

Externa medel hade gynnat ett fortsatt utvecklingsarbete för att fler unga ska vara närvarande i skolan och därmed fullfölja sin skolgång, nu får avdelningen anpassa sig utifrån nya förutsättningar. Kan även nämnas att avdelningens närvarokoordinator lämnade sin anställning den sista september för annat arbete. Ungdomsavdelning fortsätter dock arbetet med att främja närvaro utifrån en modell som bygger på att skolan tar mer ansvar för sitt eget arbete och ungdomsavdelningen bidrar vid behov i olika insatser.

Förväntad utveckling:

Inom Ungdomsavdelningen började en närvarokoordinator i maj 2023 för att bistå arbetet med att främja närvaro i skolan. Koordinatören skulle vara en länk mellan ungdomsavdelningen-skolledning-vårdnadshavare och elev. En arbetsmodell togs fram som först implementerades på grundskolorna i Hemse och i Klintehamn och därefter vidgades konceptet till att omfatta fler skolor bland annat i Roma och på Södervärn i Visby.

Med anledning av att sökta ESF medel inte beviljades (avslag i juni 2024) och att dåvarande närvarokoordinator lämnade sin tjänst stod avdelningen inför nya utmaningar. Arbetsmodellen har förenklats och förändras utifrån nya förutsättningar. Arbetet med att främja närvaro i skolor kommer fortsätta och sannolikt även på sikt inkludera KAA och gymnasiets verksamheter.

Kan du som ordförande för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden redogöra för hur det kommer sig att ungdomsavdelningen kraftigt minskar funktionen närvarokoordinator som funnits sedan slutet av våren 2023?

Funktionen närvarokoordinator har ej minskat. Det finns fortfarande en person (Jean-Pierre Granvald) inom ungdomsavdelningen med särskilt ansvar att koordinera närvarocoachernas arbete. Det som är förändrat är vilken roll i själva närvaroarbetet som närvarokoordinatören har idag i förhållande till tidigare.

Processen har hela tiden byggt på att skolan och ungdomsavdelningen har tagit ansvar för olika delar i närvaroarbetet. När tidigare koordinatör var anställd kunde ungdomsavdelningen göra "lite extra" utifrån att koordinatören hade specifik kompetens för arbetet. Under hösten 2024 har uppdraget

tydliggjorts och riktlinjer tagits fram för NÄR skolan kan ansöka om insats. Detta sker först efter att skolan följt lagstyrda åtgärder. Det vill säga att skolan först använder den handlingsplan som finns för att minska frånvaron och därefter ansöker till ungdomsavdelningen om ytterligare stödinsatser. Detta har inneburit en minskning i ansökningar om insats till ungdomsavdelningen men samtidigt har dörren nu öppnats för andra grundskolor och gymnasiet.

Våra närvarocoacher gör fortfarande samma arbete med eleverna som de gjorde när den tidigare närvarokoordinatör var kvar på sin tjänst. Den stora skillnaden är att rektorerna själva behöver samla in aktuell information kring eleven samt skicka in en ansökan om insats av närvarocoach. Skolan sköter även kontakt med övriga instanser så som socialtjänst, BUP osv, samt kallar till och leder eventuella möten kring eleven. Ungdomsavdelningen har ett mycket gott samarbete med flera grundskolor och inflödet av ansökningar om insatser börjar sakta öka.

Har skolnärvaron ökat så mycket att en särskild närvarokoordinator inte längre behövs?

Det finns fortfarande en närvarokoordinator. Tjänsten är minskad till 50 % (från tidigare 80%) men fokus ligger nu på rätt saker. Det vill säga det ungdomsavdelningen verkligen kan bistå och bidra med.

Skillnaden är att det nu ligger mer ansvar på skolan och rektorerna. Koordinatör tar emot ansökningar, matchar eleven mot en närvarocoach, är med på uppstartsmöten och även vid uppföljningsmöten vid behov.

Anser du att ungdomsavdelningen i nuläget har en tillräcklig organisation och resurser att bistå grundskolan med att minska och förebygga problematisk skolfrånvaro?

Svaret är ja och nej.

Det finns idag en bra organisation för att utföra det arbete som görs kring skoluppdraget. Om det blir det väldigt stor efterfrågan på insatser så kan det dock bli svårt att tillsätta närvarocoacher i tillräcklig utsträckning.

Ungdomsavdelningens organisation täcker idag de ansökningar om insatser som kommer in. Det är i första hand närvarocoacher som anlitas men avdelningen kan med hjälp av fritidsledare tänja på den gränsen när behovet ökar från skolan. Dock inte till den grad att ordinarie verksamhet tvingas stänga. Ungdomsavdelningens organisation har stor potential att jobba med att främja närvaro.

Behovet av närvarocoach är som störst innan skolstart, och där har avdelningen i dagsläget begränsade resurser för att möta upp om behovet blir för stort.

Om någon ny metod ska implementeras (t.ex Uppsalamodellen) där ett närvaroteam "tar över" arbetet med att minska frånvaron helt från skolan så behöver man tänka om men utifrån det ungdomsavdelningen erbjuder skolorna idag är det tillräckligt. Om antalet ansökningar ökar kraftigt kan också mer resurser behövas.

När kommer arbetet för att minska den problematiska skolfrånvaron på Gotland att ge positiva resultat?

Väldigt svår fråga att svara på. Ser man till de enskilda individerna så ser ungdomsavdelningen att skolnärvaron ökat ordentligt för de elever vi jobbat emot. Under 2024 har 22 insatser varit aktiva för

ungdomsavdelningens närvarocoacher. I samtliga fall har frånvaron minskat, så vi vet att arbetet vi gör ger positiva resultat

När arbetet börjar märkas i det stora hela är det svårt att säga då det ständigt kommer nya elever, och det kommer såklart alltid finnas elever som kommer ha hög frånvaro. Ungdomsavdelningen försöker nå ut till alla skolor och berätta om vilken typ av arbete som kan utföras med hjälp av närvarocoacher, men också att ungdomsgårdar såklart är ett bra förebyggande verktyg.

Sammanfattningsvis innebär skoluppdraget:

- Skolledningen ansöker om stöd från närvarokoordinatorn för elever med hög frånvaro genom att skicka in en formell ansökan.
- Endast ansökningar med fullständigt underlag hanteras vidare.
- Vid godkänd ansökan matchar koordinatör en närvarocoach med eleven utifrån tillgänglighet och behov.
- Skolan, ungdomsavdelningen och eleven tar fram en plan för hur närvarocoachen ska stödja elevens närvaro baserad på skolans kartläggning.
- Insatsen ska kunna leda till en långsiktig förändring för eleven.
- Insatsen pågår i max sex månader per individ.
- Ungdomsavdelningen kan samarbeta med andra aktörer på skolans initiativ.
- Inom närvaroarbetet har skolan ansvar för att samordna instanserna mellan de olika aktörerna kring eleven.

Detta innefattar inte skoluppdraget:

- Närvarocoachen ersätter inte skolans socialpedagoger eller annan skolpersonal, undervisar inte och ansvarar inte för anpassningar i skolan.
- Närvarocoachen ska ses som en individuell resurs och inte som en extra personalresurs i skolan (t.ex. rastvakt).
- Närvarocoachen deltar på relevanta möten men är inte sammankallande.
- Närvarocoach arbetar inte med elevens familj eller anpassningar i hemmet.
- Våra socialpedagogiska metoder är främjande och förebyggande men ej behandlande.
- Närvarocoachen ersätter inte skolskjuts eller färdtjänst. Stöd med att ta sig till skolan kan ske i samband med den individuella insatsen.

Rolf Öström (M)

Ordförande i Gymnasie- och Vuxenutbildningsnämnden